

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om fiske inom Torne älvs fiskeområde

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att en särskild lag stiftas om fisket inom det fiskeområde i Torne älvs fiskeområde som avses i gränsälvsöverenskommelsen med Sverige, till den del bestämmelserna i gränsälvsöverenskommelsen temporärt inte tillämpas.

Tillämpningen av vissa bestämmelser i stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde, som ingår i bilaga B till gränsälvsöverenskommelsen, avbryts genom ett avtal som träffas genom notväxling. Därför föreslås att en lag stiftas om fisket inom Torne älvs fiskeområde till den del tillämpningen av fiskestadgan avbryts.

Det föreslås att jord- och skogsbruksministeriet med stöd av lagen ges rätt att utfärda bestämmelser om fisket på finländskt område inom Torne älvs fiskeområde. Dessutom föreslås lagregler om påföljder för sådant fiske som strider mot jord- och skogsbruksministeriets bestämmelser.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft när avtalet om avbrytande av tillämpningen av vissa bestämmelser i stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde träder i kraft. Meningen är att lagen skall vara i kraft under avtalets giltighetstid. Närmare bestämmelser om ikraftträdandet av lagen och om giltighetstiden utfärdas genom förordning i samband med att avtalet sätts i kraft.

MOTIVERING

1. Nuläge

Mellan Finland och Sverige träffades år 1971 en gränsälvsöverenskommelse (FördrS 53-54/1971), som gäller utnyttjandet av gränsvattendragen mellan staterna. I gränsälvsöverenskommelsen ingår bland annat allmänna bestämmelser om fisket. Detaljerade bestämmelser om fisket inom Torne älvs fiskeområde ingår i fiskestadgan, som bilagts överenskommelsen som bilaga B. Den genom gränsälvsöverenskommelsen inrättade finsk-svenska gränsälvscommissionen är behörig i flera frågor som ingår i överenskommelsens tillämpningsområde. Gränsälvsöverenskommelsen grundar sig på att rätten till lax- och öringsfisket, den så kallade regalrättigheten, tillkommer staterna Finland och Sverige.

Finland och Sverige har den 29 december

1978 och den 16 juli 1987 avtalat om ändring av bilaga B. Avtalen trädde i kraft den 1 januari 1979 (FördrS 3/1979) och den 1 augusti 1987 (FördrS 43/1987). Stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde ändrades åren 1978 och 1987 bland annat så, att gränsälvscommissionen gavs rätt att föreskriva fredningstid för viss fiskart samt förbjuda eller begränsa användningen av fiskeredskap, då detta är nödvändigt för bevarandet av nämnda fiskart.

Högsta domstolen i Sverige har i en dom i juni 1996 (DB 118) ogillat ett åtal gällande fiske i strid med av gränsälvscommissionen meddelad föreskrift av användning av fiskeredskap. Högsta domstolen konstaterade då att gränsälvscommissionens med stöd av 22 § 2 mom. i stadgan för fisket meddelade föreskrift inte får tillämpas, eftersom överenskommelsen och fiskestadgan inte i tiden trätt

i kraft och verkställts i den ordning regeringsformen i Sverige förutsätter. För att skydda fisket inom Torne älvs fiskeområde har Sveriges regering i mars 1997 överlämnat ett förslag till Sveriges riksdag gällande lag om befogenhet att besluta om fisket inom Torne älvs fiskeområde (Prop. 1996/97:94). Enligt förslaget skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om fisket inom Torne älvs fiskeområde. Avsikten är att lagen skall träda i kraft den 1 juni 1997.

Finland och Sverige har konstaterat att det i den situation som uppstått inte är ändamålsenligt att tillämpa vissa av bestämmelserna i fiskestadgan för Torne älv. Genom notväxling träffas ett avtal mellan Finland och Sverige om avbrytande av tillämpningen av vissa bestämmelser i fiskestadgan. När avtalet trätt i kraft inleder Finland och Sverige förhandlingar under vilka gränsöverskenskommelsen och gränsälvskommissionens ställning kommer att utvärderas. Avsikten är att genomföra förhandlingarna så snabbt som möjligt.

2. Propositionens mål och innehåll

Propositionens mål är att ordna fisket inom Torne älvs fiskeområde till den del tillämpningen av bestämmelserna i fiskestadgan avbryts. Efter att verkställandet avbrutits skall kapitel 1 artikel 8 i gränsöversenskommelsen tillämpas. Enligt artikeln skall, i den mån överenskommelsen inte innefattar särskilda bestämmelser nationell rätt tillämpas inom vardera staten. Målet är att enhetliga bestämmelser om fisket skall träda i kraft inom hela Torne älvs fiskeområde genom nationellt utfärdade stadganden i Finland och Sverige.

För att trygga ett kontinuerligt fiske inom Torne älv föreslås en bestämmelse om jord- och skogsbruksministeriets rätt att utfärda vissa bestämmelser om fisket. Ministeriet skall bland annat kunna föreskriva fredningstid för viss fiskart eller förbjuda eller

begränsa användningen av visst fiskeredskap. Bemyndigandet av ministeriet att utfärda ovan avsedda bestämmelser motsvarar de befogenheter som tillkommer gränsälvskommissionen, vilka nu avbryts genom tillämpningen av de aktuella stadgandena.

Enligt den föreslagna lagen skall jord- och skogsbruksministeriet kunna bemyndiga gränsälvskommissionen att medge vissa undantag från ministeriets bestämmelser. Undantagen kan gälla fångst med fasta redskap av andra fiskarter än lax och öring. En överföring av behörigheten till gränsälvskommissionen vore ändamålsenlig med tanke på de praktiska arrangemangen vid beviljandet av tillstånd. Under tidigare år har gränsälvskommissionen beviljat undantag från bestämmelser som utfärdats med stöd av 22 § 2 mom. i fiskestadgan.

Avsikten är att den som fiskar i strid med jord- och skogsbruksministeriets bestämmelser skall dömas till böter. Förverkandepåföljden och bestämmelserna om beslag föreslås få samma innehåll som motsvarande bestämmelser i fiskestadgan.

3. Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet och utrikesministeriet.

4. Ikraftträdande och giltighetstid

Lagen föreslås träda i kraft när avtalet om avbrytande av tillämpningen av vissa bestämmelser i stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde träder i kraft. Avsikten är att det avsedda avtalet skall träda i kraft så snabbt som möjligt. Meningen är att lagen skall vara i kraft under avtalets giltighetstid. Närmare bestämmelser om ikraftträdandet och giltighetstiden utfärdas genom förordning. Enligt lagförslaget skall åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kunna vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om fiske inom Torne älvs fiskeområde

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 §

Denna lag gäller för fiske på finländskt område inom Torne älvs fiskeområde till den del tillämpningen av bilaga B till gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 53-54/1971) avbryts. Fiskeområdet definieras i kapitel 5, artikel 1 i gränsälvsöverenskommelsen.

2 §

I denna lag avses med

1) *fiskestadga* gränsälvsöverenskommelsens bilaga B, samt

2) *gränsälvskommission* det organ som avses i kapitel 2, artikel 1 i gränsälvsöverenskommelsen.

3 §

Jord- och skogsbruksministeriet kan föreskriva fredningstid för viss fiskart samt förbjuda eller begränsa användningen av fiskeredskap som befunnits vara skadligt antingen inom hela fiskeområdet eller del därav, då detta för bevarandet av nämnd fiskart är nödvändigt.

4 §

Jord- och skogsbruksministeriet kan förbjuda användning av motor vid fiske med spö och konstgjort bete.

5 §

Jord- och skogsbruksministeriet kan utfärda bestämmelser om att lax eller öring som fångats med förbjudet fångstredskap eller under fredningstid i samband med annan fångst skall återutsläppas i vattnet.

6 §

Jord- och skogsbruksministeriet kan bemyndiga gränsälvskommissionen att medge undantag från bestämmelser som utfärdats med stöd av 3 §. Tillståndet kan gälla fångst av andra fiskarter än lax och öring med fasta

redskap.

7 §

Den som uppsåtligen fiskar i strid med bestämmelser som utfärdats av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av 3, 4 eller 5 § eller i strid med beslut som meddelats av gränsälvskommissionen med stöd av bemyndigande enligt 6 § skall dömas till böter.

8 §

Befinns någon ha gjort sig skyldig till fiske som är straffbelagt enligt 7 §, skall den fångade fisken eller, om den förskämts eller inte är i behåll, dess värde förklaras förverkat, om detta inte anses vara uppenbart oskäligt.

Om i ett parti påträffas fisk som enligt 1 mom. skall förklaras vara förverkad på den grund att den fångats under olovlig tid, skall, om innehavaren av partiet inte genast på egen bekostnad låter en trovärdig person fränsortera den övriga fisken, även denna fisk förklaras förverkad, om inte detta anses vara uppenbart oskäligt.

Förklaras fisk förverkad, skall även låda eller annan förpackning som den förvaras i förklaras förverkad.

9 §

Fiskeredskap, som använts vid fiske som är straffbelagt enligt 7 §, eller som utan att fiske ägt rum medförts vid färd på fiskevattnen under omständigheter som föranleder straff enligt 7 §, skall förklaras helt eller delvis förverkat, såvitt ägaren eller någon som var i hans ställe uppsåtligen förövat gärningen eller medverkat därtill och det inte är uppenbart oskäligt. Finns redskapet inte i behåll, skall i stället dess värde förklaras förverkat.

10 §

De i 8 och 9 § meddelade bestämmelserna

om förverkande gäller inte mot den som i god tro förvärvat egendomen eller särskild rätt därtill.

11 §

Ertappas någon i fall som avses i 7 § på bar gärning eller anträffas i fiskevatten redskap, som enligt bestämmelse som utfärdats med stöd av 3 § är förbjudet, kan egendom som enligt 8 eller 9 § kan förklaras förverkad, och båt eller annat som kan antas äga betydelse för utredningen av gärningen tas i beslag.

Behörighet att ta egendom i beslag enligt 1 mom. tillkommer förutom polismyndighet, polisman och allmän åklagare även fiskeövervakare som förordnats av statlig myndighet samt befattningshavare vid kust- eller

gränsbevakning. Har egendomen beslagtagits av annan än polismyndighet, polisman eller allmän åklagare skall anmälan om beslaget snarast möjligt göras till polismyndighet eller åklagare eller närmaste polisman; den som erhållit sådan anmälan har att förfara som om han själv gjort beslaget.

12 §

I övrigt iaktas vid fiske inom Torne älvs fiskeområde vad i fiskestadgan bestäms.

13 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 15 maj 1997

Vid förfall för Republikens President

Statsminister

PAAVO LIPPONEN

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*